

Titel: BREV TIL: Hans Jørgen Uldall FRA: Louis Hjelmslev (1939-08-09)

Citation: "BREV TIL: Hans Jørgen Uldall FRA: Louis Hjelmslev (1939-08-09)", i *Louis Hjelmslev og hans kreds*, s. 1. Onlineudgave fra Louis Hjelmslev og hans kreds: https://tekster.kb.dk/catalog/lh-texts-kapsel_033-shoot-workidacc-1992_0005_033_Uldall_0200/facsimile.pdf (tilgået 30. juli 2024)

Anvendt udgave: Louis Hjelmslev og hans kreds

Ophavsret: Materialet kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge det til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

39/45, 2

21

p.t. Raageleje pr. Vejby
9 august 1939

Kære Ulfaall,

Tak for dit brev. Vi var meget glade for at se jer alle her forleden. For glossemati-ens s-tyd gjorde det saamest heller i-ge noget, at vi mødtes saa tidligt; s-alde vi have ventet til vi fi-ge noget lavet var det i hvert fald i-ge blevet mens vi er i Raageleje. Det har været mig umuligt at lave glossemati-ge endnu, og vi -ge lige saa godt se sagen i -øjnene som den er; jeg saa for mit ved-komende vente til september. Jeg har nu afsluttet mine anmeldelser og noticen til Acta, de tog naturligvis den fem-dobbelte tid mindst af hvad man havde troet; arbejdet er for resten næppe spildt fra glossemati-ens synspunkt, da vi jo dog s-ge tage hensyn til den nyere litteratur, og der findes ad-ge alligt af - vidt forsk-ellig - interesse; et tungt arbejde har jeg haft med at dechiffere nogle paa slova-ge is-ge affattede afhandlinger af L'u-dovit Novak, men de er særdeles interessante; havde han i-ge været under afgørende s-ge adelig indflydelse fra Prag, havde han umulig-igt af os været ren glossemati-er; nu nøjes han med at ry-ge vold-somt i tøjlerne; jeg sender dig-ge et -ge -ge -ge af mine notit-ser, naar de foreligger; Novak-ge ene-ge af-ge. - Om den struk-turelle lin-gvistis grundproblemer, var-ge vi, som du man-ge hus-ge; strax fra begyndelsen opmær-ge somme paa, og jeg bad Mathesius om at anmelde den, uden at jeg endnu -ge den indhold; Mathesius -ge i-ge anmelde den, men s-ge til mig, at Novak-ge vilde sende os mine ar-bejder, saa -ge f. ex. Roman let tage-ge sig af dem; i redak-tionen er-ge rede jeg strax, at jeg var villig til at behandle dem; og han-ten s-ge vide, at det var nyttigt, vi i-ge fi-ge vor ensidige ven Roman-til at tage dem under sin haardknudede behandling.

Alt dette var en ex-ge for med det samme at fortælle lidt om notitserne. Som sagt, hidtil har jeg i-ge faaet gjort andet end at gøre dem færdige. Nu -ge om-ge relog over Sapir og Svaneberg, som efterhaanden haster usæd-ge. - Og dernæst to betragtninger: 1° man saa forudsæ, at meget af tiden inden -ge kongressen gaar med dels at forberede -ge kongressen (jeg s-ge jo talte to gange), dels at passe Acta nu da Poulsen er rejst til Fran-ge; 2° jeg anser det efter overvejelse for det -ge at forsøge paa, i den tid der er tilovers inden -ge kongressen, at faa noget Ras-ge til side og at faa forberedt mine forelæsninger. Hvis dette sidste, som jeg haaber, ly-ge mig, vil september-o-ge kunne forbeholdes glossemati-ge. Jeg tror, det er en fornuftigere ordning end at forsøge at gøre-ge alt paa een gang. Da véd, jeg længe mindst lige saa meget som-ge du efter at faa den-ge ud. - Endlertid hindrer dette jo i-ge, at du, hvis du har bedre tid end jeg (?), -ge tage fat, og jeg over-lader dig da hermed med vanlig liberalitet-ge som helst af-snit af vær-ge, som det maatte behage min herre-ge at udarbejde inden vi rejser til Bryssel.

Tak for dine bems-ge til Section. Det glæder mig,

at du i det hele finder den god. Desværre blev der ikke plads til at sige saa meget om den "enematiske" side af sagen, som jeg gerne havde villet. Samtidig "gav" jeg at sætte en notits i Acta om fonologi og "enematis", som svagt præsentet i anledning af Trubetskoys og var Wijs forenede misforståelser. Jeg tænker nu paa i stedet at give Swirmer en afhandling om Silbe, Vokal und "konsonant", hvor jeg med Anspielung til Trubetskoj og var Wijs tillige "sige" noget om "enematis" determination. Men det ikke var en idé?

Da har naturligvis ret i, at det ikke gaar at sige at al re-tion er "ongruens" (concordance). Særlig ikke al determination. Det var jo net, hvis "konsonantismens" determination overfor vokalene således tydes som et substansfuldskab. Det var rart at blive gjort opmærksom paa det; jeg har nu lavet det lidt om i "errere-turen". Det maa være saadan, at al "ongruens" er re-tion, men ikke omvendt, og isærligt at "ongruens" (herunder "kategorion" "ongruens") er et langt mere udbredt fænomen end grammatik (den "klassiske") antager.

Dine øvrige bemærkninger om re-tionen vil jeg gerne tænke lidt mere over. Naturligvis er det ikke muligt at sige at tema styrer tema, hvis de fundamentale blot skal defineres ved re-tion; men tilfældet viser sandsynligt, at det er rigtigt i definitionen af de fundamentale at medindbefatte "riteriet" om at de skal kunne indgaa i "next-re-tion".

Fuld tilslutning til hvad du siger om inclusion. Jeg maa tilstaa, at det ikke siger mig noget nyt; det er vist dig, der i din ensomhed er "omstet" paa en vildmand. Rudsigt nok, da det er dig selv, der i sin tid opfundt den rigtige for-læring og overbeviste mig om den. Saadan er livet. Nytt og rigtigt er Ha og Hi og Madvigs modstridende virksomhed. Den tilsyneladende vanskelighed med at "sige" i "sige" frem-alders "kat" paa samme maade som "ore" frem-alders "o" siges vist bare mangler paa evne til at adskille udtrykk og indhold; naar man ser bort fra indholdet af "kat" og "kat", som sig her og der, synes parallellismen genoprettet.

Nu en nyhed, som desværre tjener til at "complicere" vore universitetsplaner ang. fonetikken. Bergeveinsson agter at indlevere en disputats til København, bestaaende i hans fonometriske analyse af islandsk. Paa grund af sommerferien har jeg bøvlet at se paa den nu i august, inden den indleveres officielt, da B. er interesseret i en hurtig afgørelse (Swirmer har tilbudt ham en assistentstilling). Det er isærligt en grund mere til at glossemen kan maa vente til september. Det er muligt, at Halgason vil erklære, at han fortaar for lidt af metoden til at kunne bedømme den, og det er ogsaa muligt, at det vil kunne voldsomt vanskeligheder, at manden ikke er dansk kandidat. Men hvis bogen er god - jeg har ikke haft tid til at læse den endnu - kan vi risikere at faa en "koncurrent" tidlig den dag professoratet i fonetik skal oprettes. Dog tror jeg ikke man skal tabe modet; mange vil foretrække en dansk af principielle grunde, hvis de to ansøgere isærligt naar ens, og der er nu saa udmærket stemning for dig i

fa-ultet. Men situationen gør det naturligvis endnu mere væ-
sægt, at glossematien plus maids -omser saa hurtigt som
muligt. Og det vil - hvad jeg maaske allerede tidligere har
sagt - være nyttigt for formålet, at du er saa udførlig, som
forholdene tillader, med de fonetis-e afsnit af maids. - Mine
ans-er for dig er som be-ant i-ge blot altruistis-e; i-ge al-
ene personlig, men ogsaa videns-abeligt og administrativt vilde
det være en stor b-uffelse for mig, hvis det i-ge ly-ns at
faa dig ind i fa-ultet.

Du nævner Ida C. Ward, hvilket minder mig om de fors-
lige notiser resp. anmeldelser du har lovet os til Acta. Unde
du i-ge lave dem nu i august? Herunder ogsaa Sommerfelt's åran-
te; det er dnt at vente til hans ordbog ud-omser, han har van-
vittig travlt, og der -en maaske gaa saa indten den -omser. Der
er to grunde til at bede om disse ting til Acta; for det første
har vi plademangel og oversvømmelse, og jo længer du venter des
længere vil du ogsaa -omse til at vente; for det andet vil det
under henbli-ge paa der ovennævnte situation være af betydning,
at du figurerer paa steder, der falder i øjnene hos i staden.
Sørg desuden endelig for at faa den afhandling hos -virner ud
inden for længe.

Der er ingen tvivl om, at det væsentlige i-ge vil være,
at du har udført et fonetis- arbejde i allerens-væreste forstand.
Stillingen i udvalget før sommerferien var saadan, at man øn-
kede dig, fordi man har tillid til dig fra alle sider som leg-
værdig; ved den teoretis-e professors side skulde du staa om
pra-tis- assistent. Og hertil var maaske Bergsveinsson netop
nænden, saa var vi da fri for alle de hjemstria-ede hemslser,
jeg tæn-er herved paa den - n-er aligt no- af Brøndum pousserede
Smith (Paul Andersen tegner jo til at ~~ikke~~ blive god no-). Vig-
tigt er det -um, at du maarest bliver do-tor, og at du -en hen-
vise til en try-~~et~~ produ-~~tion~~, der er sprogtteoretis- værdifuld
og indeholder ting af betydning for foneti-ens metode og teori.
Desuden er det heldigt, at der -en freml-~~gges~~ vidnesbyrd-er,
at du paa fors-ellige steder af jord-~~leden~~ har givet dig a-tivt
af med experimentalfoneti-.

Man saa, -ere Udall, ligervis som Zvirner være "ufor-
bederlig optimist". Bergsveinsson brugte forleden dette udtry-
on ham, og fortalte mig det særlige, at -etterer paary har
spændt ben for Zvirner; Zvirner havde indleveret et habilita-
tions-~~skrift~~, hvorefter -etterer reanede i ministeriet og fi-
advir-~~et~~ at det blev for-~~stet~~ imod den sag-~~yndige~~ indstilling.

Jeg har vist glemt at fortælle sig, at Menzerath -omser
til København umiddelbart efter -ongressen; første forelæsnings-
6. september, foredrag i Lingvist-~~redsen~~ den 7. Jeg saa i hvert
fald være hjemme til det. Det havde været nyttigt, om du -unde
have vist dig ved den lejlighed og deltaget i dis-~~ussionen~~; men
det er vel udel-~~et~~? -omser du i-ge den 7., saa vi jo have refe-
retet af Bryssel -ongressen paa det følgende møde.